

DUBRAVKO MIHANOVIĆ

DJEČAK KOJI PRELAZI PREKO POZORNICE I NESTAJE

Nenad Cvetko (1969. – 2023.)

U *Četvrtoj sestri* Janusza Głowackog didaskalija koja opisuje prvo pojavljivanje Kolje – četvrte sestre, glasi ovako:

„Iza paravana ulazi Kolja, dječak toliko mlad koliko je to moguće biti. Bilo bi idealno kad bi izgledao poput dvanaestogodišnjaka. Uplašen je i ubogo odjeven. Prelazi preko pozornice i nestaje.“

U prijevodu Mladena Martića i režiji Same M. Streleca ta je predstava na repertoaru Kazališta Gavella bila od 2007. do 2015. godine. Kako to uglavnom biva, izvrsnom ju je uvelike činila podjela: Jelena Miholjević, Nataša Janjić i Bojana Gregorić Vežzović, kao Vjera, Tanja i Katja, na sceni su doista bile sestre; Ivica Vidović u Generalu je stapao tragediju i komediju onako kako je samo on znao; neuništiva Babuška bila je Dubravka Miletić, a neodoljivo odbojan Jurij Aleksejevič bio je Boris Svrtan; ranjivi i grubi Miša bio je Siniša Ružić, a Ozren Grabarić, u jednoj od svojih prvih uloga, John Freeman; Hrvoje Klobučar dirljivo je oblikovao Kostju, a Franjo Dijak zastrašujuće grotesknog Stjopu; profinjeno humoran Ivan Pavlovič bio je Vanja Drach (poslije Vanjine smrti ulogu je preuzeo Pero Kvirgić), a Kolju / Sonju Oniščenko igrao je Nenad Cvetko. Na predstavi sam bio dramaturg i bila je to jedna od mojih prvih suradnji s Nenadom; način na koji je čitao dramu, prostor-vrijeme svojega lika u njoj i mogućnosti tumačenja, dojmili su me se. Inteligentan i senzibilan, Cvetko se u analizi nije bavio samo Koljom/Sonjom, nego je oštroumno sagledavao cjelinu, kako bi stvorio osobu koja je podjednako bila piščeva

i glumčeva, da bi svoju punoću ostvarila tek u suigri s publikom. Upoznajemo ga kao svojevrstu Pepeljugu, dramatičarevom inventivnošću 'ubačenu' u *Tri sestre*; iako su i same bez novca, sestre 'prigrljenog sirotana' Kolju („Krepavalo je to na ulici, ta čovjek nije životinja“, opisat će ga General) tretiraju kao slugu koji im čisti cipele, pere podove, guli krumpir, krpa odjeću. No kad iz znatiželje skine s ormara cipele visokih potpetica i obuje ih, postat će, na prijedlog najmlađe sestre Tanje, prostitutka Sonja Oniščenko, osoba koja će svojoj obitelji u konačnici donijeti, ironično ili ne, izbavljenje. U arhivi predstava na mrežnim stranicama Kazališta Gavella petnaestak je fotografija vezanih uz *Četvrtu sestru*; među njima je i ona na kojoj Cvetko – Sonja stoji sam, u crvenim cipelama s mašnom, mrežastim čarapama, haljini kao iz nekog *sex shopa* i sintetičkoj kratkoj jakni – lošoj imitaciji bunde, s crvenim naušnicama (odjenuo ga je Leo Kulaš, a snimio slovenski fotograf Tone Stojko). Dječak i muškarac, ranjiv i uzvišen u tom jef-tinom ženskom kostimu, loman i snažan (oboje se odražavalo u njegovu glasu), trpan i borben, nenametljivo duhovit, skroman i nježan, Nenad je kakvog pamtim. Glumac ogoljelosti, tražio bi onog sebe koji će se s najmanje 'izvanjskosti' predati ulozi. Njegov(a) Kolja/Sonja zato ni na trenutak nije bio stvaran(a) karikaturalno, ilustrativno, općenito, nego s integritetom i zagledanošću u slojeve boli i borbi lika kakav je ispisao Głowacki. Suradivao sam s Cvetkom još mnogo puta, susretao se i s njegovom pronicavošću i otporom prema onome što je prepoznavao kao neiskreno ili lažno, a upoznao sam mu i razarajuće slabosti. Posljednje dvije predstave na kojima smo radili bile su dva autorska projekta: *Zagreb 2020* i *Obavezan smjer*; u prvom je, koliko je to glumcu uopće moguće, igrao sebe – Nenada Cvetka. Prihvatio je tu ulogu, iako se činilo da ga ne privlači ideja da i na sceni bude on sam; radije je bio netko drugi. A u matičnom kazalištu odigrao je toliko toga, od blistavih početaka u *Letu iznad kukavičjeg gnijezda* (1992.), *Velikoj magiji* (1992.) i *Važno je zvati se Ernest* (1993.), do *Posjeta stare dame* (2021.), skupilo se pedesetak naslova: spomenimo ovdje tek *Brezu*, *Ribarske svađe*, *Višnjik*, *Woyzecka*, *Popcorn*, *San Ivanjske noći*, *Ženidbu*, *Fine mrtve djevojke*, *Zločin i kaznu*, *Kao na nebu*, *Kiklopa*... Na riječ 'karijera', Nenad bi se vjerojatno samo osmjehnuo i odmahnuo rukom, pa je nemojmo spominjati, kao ni nastupe u drugim kazalištima i na festivalima, filmove, dramske serije, radijske igre, sinkronizacije... Radije ga još jedanput oslikajmo i dozovimo didaskalijom velikoga poljskog dramatičara: „...dječak toliko mlad koliko je to moguće biti. Bilo bi idealno kad bi izgledao poput dvanaestogodišnjaka. (...) Prelazi preko pozornice i nestaje.“

